

(במדבר כ"ב) וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ. דַּרְגָּא דִּילִיָּה,
 מִסְטָרָא אַחְרָא דְשִׁמְאֵלָא הוּוּ, דִּקָּא אֲצִטְרִיף
 לְמִשְׁאֵל. וְאִף עַל גַּב דְּחִבְרִיָּא אֲתַעְרוּ בְּדָא, בְּגוּוּנָא
 אַחְרָא, וְאִינוּן אֲמִרֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (עבד ביה) נְסִיוְנָא
 עֵבֶד לִיה בְּמַלּוּי. תְּלַתָּא הוּו, חַד חֲזֻקְתָּה. וְחַד יְחֻזְקָאֵל.
 וְחַד בְּלָעָם. תְּרִין לָא קִיִּמוּ כְּדָקָא יְאוּת, וְחַד קָאִים.
 וּמְנוּ. יְחֻזְקָאֵל. דְּכִתִּיב, (יחזקאל לו) הִתְחַיִּינָה הָעֲצָמוֹת
 הָאֵלֶּה, וְאִיהוּ תָב וְאָמַר, וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהִים אֶתָּה יִדְעָתָ.
 חֲזֻקְתָּהוּ אָמַר, (מלכים ב כ) מֵאָרֶץ רְחוֹקָה בָּאוּ אֵלַי מִבְּבֶל.
 בְּלָעָם אָמַר בְּלָק בֶּן צְפוּר מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אֵלַי, חֲשִׁיב
 אֲנָא בְּעֵינַי מַלְכִּין וְשְׁלִיטִין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאִיל
 לִיה לְמַטְעֵי לִיה, דְּכִתִּיב, (איוב יב) מִשְׁגִּיא לְגוֹיִם וַיֵּאבְדֻם
 וְאוֹקְמוּהָ.

חַד כּוּתֵי שְׂאִיל לְרַבֵּי אֶלְעָזָר, אָמַר לִיה, חֵילָא תְּקִיפָא
 חֲמִינָא בֵּיה בְּבִלְעָם, יִתִּיר מִמִּשָּׁה. דְּאִילוּ בְּמִשָּׁה
 כְּתִיב וַיִּקְרָא אֶל מִשָּׁה. וּבְבִלְעָם (דף ר' ע"ב) כְּתִיב, וַיִּקְרָא
 אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם, וּכְתִיב וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם.
 אָמַר לִיה, לְמַלְפָּא דִּיתִיב בְּהִיכְלִיָּה עַל כְּרִסְיָא, חַד
 סְגִיר קָרָא לְתַרְעָא. אָמַר, מֵאֵן הוּא דְּבִטְש
 לְתַרְעָא. אָמְרוּ, סְגִיר פְּלֵן. אָמַר לָא יִיעוּל הַכָּא, וְלָא
 יִטְנֵף הִיכְלָא, יִדְעֵנָא דְּאִי בְּשְׁלִיחָא אִימָא לִיה, לָא חִיִּישׁ.

וַיִּזְיֵל בְּרִי וַיִּסְתַּאֲב וַיִּקְרַב בְּהַדְיָה. אָבֵל אָנָּה אִיזִיל,
 וְאַגְזִים בֵּיהּ, דִּירְחֵק אֲרַחֲיָה מְמוֹתְבָּא דְבְרִי, וְלֹא יִסְאֵב
 לֵיהּ. אֶקְדִּים מַלְפָּא, וְאַתָּא לְגַבִּיָּהּ, וְאַגְזִים. וְאָמַר לֵיהּ,
 סְגִיר סְגִיר, מְנַע רַגְלֶךָ מֵאַרְחָא דְבְרִי שְׂאֲרֵי תַמְזָן, וְאִי
 לָאו, אוּמִינָא, דְחֲתִיכִין יַעֲבֹדוּן גּוּפְךָ בְּנֵי שְׂפָחוֹתִי.

רְחִימָא דְמַלְפָּא קָרִי לְדָשָׂא. אָמַר מַלְפָּא, מֵאֵן הוּא.
 אָמְרוּ, רְחִימָךְ פְּלַנְיָא. אָמַר, רְחִימָא חֲבִיבָא
 דְנַפְשָׁאִי, לֹא יִקְרִי לֵיהּ קָלָא אַחְרָא, אֶלָּא אָנָּה. צוּוח
 מַלְפָּא וְאָמַר, פְּלַנְיָא פְּלַנְיָא עוּל, חֲבִיבָא דְנַפְשָׁאִי,
 רְחִימָא דִילִי, אַתְקִינוּ הֵיכְלִין לְמַלְלָא עֲמִיהּ.

כִּךְ בַּלְעָם אִיהוּ סְגִיר, רְחִימָא מְבַנֵּי נָשָׂא, קָרָא לְתַרְעָא
 דְמַלְפָּא, שְׁמַע מַלְפָּא, אָמַר סְגִיר מְסַאֲבָא לֹא יִיעוּל,
 וְלֹא יִטְנַף הֵיכְלָא דִילִי. אָנָּה אֶצְטְרִיךְ לְמִיזֵל לְאַגְזִמָּא
 לֵיהּ, דְלֹא יִקְרַב לְגַבִּי תַרְעָא דְבְרִי, וְלֹא יִסְאֵב לֵיהּ, וְעַל
 דָּא וַיֵּבֵא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם וְגו'. אָמַר לֵיהּ, סְגִיר סְגִיר
 לֹא תִלֵּךְ עִמָּהֶם, לֹא תֵאֹרֵךְ אֶת הָעָם כִּי בְרוּךְ הוּא. לֹא
 תִקְרַב לְגַבִּי דְבְרִי, הֵן לְטָב הֵן לְבִישׁ, מְסַאֲב אַנְתָּ בְּכָלָא.
 אָבֵל בְּמִשָּׁה כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, קָלָא דְמַלְפָּא, וְלֹא
 עַל יַדֵּי שְׁלִיחָא אַחְרָא. מֵאֵהֵל מוֹעֵד מֵהֵיכְלָא קְדִישָׁא,
 מֵהֵיכְלָא מֵתַקְנָא, מֵהֵיכְלָא יִקְרָא דְעֵלְאִין וְתַתְאִין
 תְּאִיבִין לְגַבִּיָּהּ, וְלֹא יִכְלִין לְמַקְרַב לְגַבִּיָּהּ.

וַיֹּאמֶר בְּלַעַם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלֶק בֶּן צְפּוֹר. וְהוּא אָמַר
מֶלֶךְ מוֹאָב, מִלְכָּא חֲשִׁיבָא שְׁלַח אֵלַי. מֶלֶךְ

מוֹאָב. חֲמוֹ גְּאוּתָא דִּיהוּא רְשָׁע, (דְּאִפִּילוּ לִיה לְבֶלֶק לֹא חֲשִׁיב בְּלוּם)
דְּכִתִּיב מֶלֶךְ מוֹאָב, וְלֹא אָמַר לְמוֹאָב, מְכַלְל גְּבָרָא דְלֹא
אֲתַחְזִי לְמִלְכָּא, וְהָא אֲתַעְבִּיד מִלְכָּא לְמוֹאָב. קְדַמָּא מַה
כְּתִיב בֵּיה. (במדבר כא) וְהוּא נִלְחַם בְּמֶלֶךְ מוֹאָב הָרֵאשׁוֹן,
מִלְכָּא בַר מִלְכָּא. חֲשִׁיבָא בַר חֲשִׁיבָא. אֲבָל דָּא מֶלֶךְ
לְמוֹאָב כְּתִיב. קָרָא אֲסַהִיד מֶלֶךְ לְמוֹאָב. וְהָא אֲתַעֲרָנָא,
דְּאֲתַכּוּוֹן הוּא לְגְּאוּתָא לְבָא רַב. כֹּל מְלָכִין דְּעֵלְמָא,
שְׁלַחִין לְגַבְאֵי שְׁלוּחֵיהוֹן. (ס"א וַיֹּאמֶר בְּלַעַם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלֶק בֶּן צְפּוֹר מֶלֶךְ

מוֹאָב שְׁלַח אֵלַי. חֲמוֹ גְּאוּתָא דִּיהוּא רְשָׁע, דְּאָמַר מֶלֶךְ מוֹאָב, וְלֹא אָמַר לְמוֹאָב, בְּמִלְכָּא
דְּמוֹאָב. קְדַמָּא מַה כְּתִיב בֵּיה. (במדבר כא) וְהוּא נִלְחַם בְּמֶלֶךְ מוֹאָב הָרֵאשׁוֹן, מִלְכָּא בַר
מִלְכָּא. חֲשִׁיבָא בַר חֲשִׁיבָא. אֲבָל דָּא מֶלֶךְ לְמוֹאָב כְּתִיב. וְקָרָא אֲסַהִיד עֲלֵיה מֶלֶךְ לְמוֹאָב בְּעַת
הַהִיא גְּבָרָא דְלֹא אֲתַחְזִי לְמִלְכָּא וְהָא אֲתַעְבִּיד מִלְכָּא. וְהָא אֲתַעֲרָנָא, דְּמִתְכּוּוֹן לְגְּאוּתָא דְלְבָא
רַב. דְּכָל מְלָכִין דְּעֵלְמָא, שְׁלַח לְגַבְאֵי שְׁלוּחֵיהוּ.) (וחשיבנא לגבי)

רַבִּי פְּנַחֵס הָוּה אֲזִיל לְמַחְמֵי בְּרַתִּיהָ, אֲנִתּוּ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן,
דִּיהוּת בְּמַרְעָא. וְהוּוּ אֲזִיל עֲמִיהָ חֲבַרְיָא, וְהוּא הָוּה
רְכִיב בְּחַמְרִיהָ. עַד דִּיהוּה אֲזִיל בְּאַרְחָא, פָּגַע בְּתַרְיִן
עַרְבָאֵי, אָמַר לוֹן, בְּחַקְל דָּא אֲתַעֲרָ קָלָא מִיּוֹמִין דְּעֵלְמָא.
אָמְרוּ לִיה, מִיּוֹמִין דְּעֵלְמָא לִית אֲנִן יַדְעִין. מִיּוֹמִין דִּילָן,
אֲנִן יַדְעִין. דִּיהָ יּוֹמָא חַד, הוּוּ אִינּוֹן לְסַטִּין מְקַפְּחֵי אַרְחִין
דְּגוּבְרִין בְּהַהוּא חַקְלָא, וּפָגְעוּ בְּאִינּוֹן יּוֹדָאֵי, וְאֲתּוּ
לְקַפְּחָא לוֹן. וְאֲשַׁתְּמַע מְרַחֵיק בְּהָאֵי חַקְל, קַל דִּחְמָרָא

דָּא, דְּנִהַק תְּרֵי זְמַנֵּי, וְאַתָּא שְׁלֵהוּבָא דְאַשָּׁא בְּהוּא קָלָא
 (ב"א בְּהוּא חֶקְלָא) וְאוּקִיד לֹון. וְאַשְׁתְּזִיבוּ אֵינֹון יוּדָאֵי. אָמַר
 לֵיהּ. עֲרַבָאֵי, עֲרַבָאֵי, בְּמַלְהָ דָּא דְקָא אֲמַרְתֹּון לִי,
 תְּשִׁתְּזִבוּן יוּמָא דָּא מְלִסְטִין אַחַרְנִין, דְּקָא מְחַפֵּן לְכוּ
 בְּאַרְחָא.

בְּכַה רַבֵּי פִנְחָס, אָמַר, מָאֲרִיָּה דְעֲלָמָא רַחֲשָׁא דְנִיִּסָּא דָּא
 עֲבַדַּת בְּגִינֵי, וְאַשְׁתְּזִבוּן אֵינֹון יוּדָאֵי, וְלָא יִדְעָנָא.
 פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קלו) לְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְבִדּוֹ פִי
 לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. כִּמָּה טִיבוּ עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם בְּנֵי
 נְשָׂא, וְכִמָּה נִסִּין אֲרַחֲשֵׁי לֹון בְּכָל יוּמָא, וְלָא יִדַּע אֱלָא
 אִיהוּ בְּלַחֲדוּי. בַּר נָשׁ קָם בְּצַפְרָא, וְחוּיָא אֲתֵי לְקַטְלָא
 לֵיהּ, וּבַר נָשׁ שׁוּי רַגְלֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, וְקַטִּיל לֵיהּ, וְלָא
 יִדַּע בֵּיהּ בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, הוּי, לְעוֹשֶׂה
 נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְבִדּוֹ. בַּר נָשׁ אָזִיל בְּאַרְחָא, וְלִסְטִין
 מְחַפָּאן לְמַקְטִילֵיהּ, אֲתָא אַחְרָא וְאַתֵּיִּהֵב כּוּפְרָא תְּחוּתֵיהּ,
 וְהוּא אֲשְׁתְּזִיב. לָא יִדַּע טִיבוּ דְעֶבֶד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְנָסָא דְאַרְחֵישׁ לֵיהּ, בַּר אִיהוּ בְּלַחֲדוּי, הוּי,
 לְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת גְּדוּלוֹת לְבִדּוֹ. לְבִדּוֹ עֶבֶד וִיִּדַּע. וְאַחְרָא
 לָא יִדַּע.

אָמַר לְחַבְרֵיָא, חַבְרֵיָא (דף ר"א ע"א) מַה דְּשִׁאִלְנָא לְהַנִּי
 עֲרַבָאֵי, דְּמִשְׁתַּכְּחֵי תְּדִיר בְּחַקְלֵי, אִי קָלָא

דְּחַבְרֵיָא, דְּאִינוּן מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵיָתָא שְׁמֵעוּ. דְּהָא רַבִּי
 שְׁמֵעוּן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, וְשֶׁאֵר חַבְרֵיָא, אֶזְלִין לְקַמּוּ,
 וְלֹא יַדְעִין מִנּוּ, וְשֶׁאִילְנָא לְהַנִּי עֲרַבָּאֵי עֲלֵייהוּ. דִּידְעֵנָא
 דְּקַלִּיה דְּרַבִּי שְׁמֵעוּן יִרְגִּיז חֲקֻלִין וְטוּרִין, וְאִינוּן גְּלוּ לִי
 מַה דְּלֹא יַדְעֵנָא.

עַד דְּהוּוּ אֶזְלִין, אִינוּן עֲרַבָּאֵי אֶהְדְּרוּ לְגַבִּיָּה. אָמְרוּ לִיה,
 סָבֵא סָבֵא אַנְתָּ שְׁאִילְתָּא לָן מִן יוּמִין דְּעֵלְמָא, וְלֹא
 שְׁאִילְתָּא עַל יוּמָא דָּא, דְּחַמִּינָא תְּוֹהָא עַל תְּוֹהָא,
 חַמִּינָא חַמְשָׁא בְּנֵי נְשָׂא יִתְבִּין, וְחַד סָבֵא בְּהַדְּיָהוּ,
 וְחַמִּינָא עוּפִי מִתְכַּנְפִּי וְקָא פְּרֻשֵׁין גְּדַפִּין עַל רִישֵׁיָהוּ,
 אֶלִּין אֶזְלִין, וְאֶלִּין תְּבִין, וְטוּלָא לָא אֶתְעֵבֵר מֵעַל
 רִישֵׁיָהוּ. וְהָהוּא סָבֵא אָרִים קַלִּיה עֲלֵייהוּ, וְאִינוּן שְׁמֵעִין.
 אָמַר עַל דָּא שְׁאִילְנָא. עֲרַבָּאֵי עֲרַבָּאֵי תְּהַכּוּן, וְאַרְחָא
 דָּא תְּהָא מִתְקַנָּא קַמִּיִּכוּ, בְּכָל מַה דְּתַבְעוּן. תְּרִין
 מַלְיָן אָמְרֵתוּן לִי, דְּחַדִּינָא בְּהוּ. אֶזְלוּ. אָמְרוּ לוּ חַבְרֵיָא,
 הָהוּא אֶתֶר דְּרַבִּי שְׁמֵעוּן שְׁאֵרֵי בֵּיה, הֵיךְ אָנּוּן יַדְעִין. אָמַר
 לוּן שְׁבוּקוּ לְמָאֵרֵי פְּסִיעֵן דְּבַעִירֵי, דְּהוּא יַדְרִיךְ פְּסִיעוּי
 לְתַמָּן. לָא הוּי טָעִין חַמְרִיה, וְחַמְרִיה סָאֵטִי מֵאַרְחָא תְּרִין
 מַלְיָן, וְאֶזְל לְתַמָּן.

שְׁאֵרֵי נְהִיק תְּלַת זְמַנִּין, נַחַת רַבִּי פְּנַחַס, אָמַר לְחַבְרֵיָא,
 נַתְתַּקוּן לְקַבְּלָא סִבְר אִפִּי יוּמִין, דְּהַשְׁתָּא יִפְקוּן

לְגַבֵּן אַנְפֵי רַבְרָבִי וְאַנְפֵי זוּטְרִי. שְׁמַע רַבִּי שְׁמַעוֹן נְהִיקוּ
 דְחַמְרָא, אָמַר לְחַבְרֵיִיא, נִיקוּם דְּהָא קְלָא (דְּחַדְרוּה) דְּחַמְרָא
 דְּסַבָּא חֲסִידָא אֲתַעַר לְגַבֵּן. קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְקָמוּ חַבְרֵיִיא.
 פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים צח) מְזֻמּוֹר שִׁירוֹ לִי שִׁיר
 חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה וְגו'. מְזֻמּוֹר זְקִיף טַעְמָא
 לְעֵילָא. (שִׁירָה יתמא קרינן להאי) אַמְאִי. אֱלָא רָשִׁים טַעְמָא רַבָּא,
 דְּהָא אֲתִי הֵהוּא מְזֻמּוֹר, מִתַּעֲטָרָא בְּעֲטָרָא עֲלָאָה לְעֵילָא
 עַל רִישִׁיהָ וְאֲתִי זְקִיף. מֵאֵן הָוָה אָמַר שִׁירָה דָּא. אֵינּוֹן
 פְּרוֹת, בְּאֵינּוֹן גּוֹעִין דְּהוּוּ גְעָאן. (תהלים צח) שִׁירוֹ לִי שִׁיר
 חֲדָשׁ. לְמֵאֵן הוּוּ אֲמַרִין שִׁירוֹ. לְכַמָּה רְתִיכִין, לְכַמָּה
 מְמַנּוֹ, לְכַמָּה דְּרַגִין, דְּהוּוּ אֲתָאן תַּמָּן וְנִפְקוּ לְקַבְלָא לִיהָ
 לְאַרְוֵנָא (סְתָם), וְלֵהוֹן הוּוּ אֲמַרִי.

שִׁירוֹ לִי שִׁיר חֲדָשׁ, דְּכַר. מֵאִי טַעְמָא חָכָא שִׁיר, וּמִשָּׁה
 אָמַר שִׁירָה, נוֹקְבָא. אֱלָא הָתָם בְּמִשָּׁה אַרְוֵנָא חֲדָא
 (נ"א לחודא), זֹאת, נִפְקַת מִן גְּלוּתָא, הִיא וְאוּכְלוּסְהָא, וְלֹא
 יִתִיר. וּבְגִין כֶּף (שמות טו) אֵת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, נוֹקְבָא. אֲבַל
 חָכָא אַרְוֵנָא, וּמָה דְּהוּוּ גְנִיז בְּגִוּיָה נִפְיק. וּבְגִין הֵהוּא
 דְּהוּוּ גְנִיז בְּגִוּיָה, אֲתַמַּר שִׁיר חֲדָשׁ, דְּכַר.

כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה, מַה דְּעַבְד בְּפִלְשְׁתִּים, וּמָה דְּעַבְד
 בְּטַעוּוֹתֵהוֹן. הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ, לְמֵאֵן. לְעַצְמוֹ. מֵאֵן
 עַצְמוֹ. הֵהוּא מְזֻמּוֹר עַצְמוֹ, וְרוּחָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא גְנִיז

בֵּיתָה. יְמִינוֹ, הֵהוּא דִּירִית סָבָא. וְדָא יְמִינוֹ, אֲתַקִּיף בְּהֵהוּא
 מְזֻמּוֹר, וְלֹא שָׁבִיק לִיָּה בִּידָא דְאַחֲרָא.
 הֲכָא אֵית לְגַלְתָּא מְלָה חֲדָא, כֹּל זְמַנָּא דֵּהֵהוּא יְמִינָא,
 הָוָה לְאַרְחָשָׁא נִיסָא, הָוָה אֲתַקִּיף בְּהֵאִי מְזֻמּוֹר,
 וְשׁוּי לִיָּה לְקַמִּיָּה, לְאַתְקַפָּא בֵּיתָה, כְּאַבָּא דְאַתְקִיף יְמִינִיָּה
 בְּחֻדוּי דְבְרִיָּה לְקַמִּיָּה, וְאָמַר מֵאֵן הוּא דִּיקְרַב לְגַבִּי בְרִי.
 כִּיּוֹן דְסָרַח לְגַבִּי אָבוּי, שׁוּי אָבוּי יְדוּי עַל כַּתְפוּי
 לְאַחֲרָא, וְשַׁדִּיָּה בִּידָא דְשַׁנְאוּי.

כְּבִיכּוֹל, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (שמות ט"ו) יְמִינְךָ יִי נֹאדְרִי בַּכַּח.
 בַּכַּח מֵאֵן. הֵהוּא דְאַשְׁתְּמוּדְעָא. בְּעַרְבֵיָא קוֹרִין
 לְחֻדוּי דְבַר נֶשׁ כַּח. הֵהוּא יְמִינָא נֹאדְרִי וְאַתְקִיף בַּכַּח.
 מֵאֵן הוּא דִּיקְרַב לְגַבִּי בְרִי. לְבַתַּר מַה כְּתִיב, (איכה ב) הַשִּׁיב
 אַחֲזֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב, שׁוּי יְמִינִיָּה עַל כַּתְפִּיָּה, וְדַחִי לִיָּה
 בִּידָא דְשַׁנְאוּי. בְּקַדְמִיתָא יְמִינִיָּה לְקַמִּיָּה בְּחֻדוּי,
 לְאַתְקַפָּא בֵּיתָה. וְלְבַתַּר לְאַחֲרָא עַל כַּתְפוּי, לְדַחִיָּא לִיָּה.
 וְהֲכָא הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וְזִרְוֵעַ קְדָשׁוֹ, תְּרִין דְרוּעִין
 לְאַתְקַפָּא בֵּיתָה.

דְּאִי אֵינּוֹן פְּרוֹת דְּלֹא אֲתַרְגִּילוּ בְּנַסִּין, אֲלֹא הֵהוּא
 שַׁעֲתָא בְּגוּעָא דְלֵהוֹן אָמְרוּ שִׁירְתָּא. דָּא נְהִיקוּ
 דְחַמְרָא דְסָבָא חֲסִידָא דְרַגִּיל בְּנַסִּין, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה
 דְּאָמַר שִׁירָה. חֲבַרְיָא, אִי תִימְרוּן דְחַמְרָא לָא הָוָה אַרְחִיָּה

בְּכֹךְ מִיּוֹמָא דְאַבְרִי עֲלֵמָא, פּוֹקוּ וְחִמוּ אֶתּוֹן דְּבַלְעִים
 חֲיִיבָא, דְּנִצְחַת לְרַבּוּנָה בְּכֻלָּא. חֲמַרִּיה דְּרַבִּי (דף ר"א ע"ב)
 פְּנַחֶס בֶּן יֵאִיר עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְתוּ אֶתּוֹן דְּבַלְעִים כַּד
 מְלִילַת, מְלֵאכָא עֲלָאָה הָוּה עֲלָה מְלַעֲיֵלָא.

הַשְׁתָּא אֵית לְגַלְאָה, חֲבַרִּינָא שְׁמַעוּ. פִּי הָאֶתּוֹן דְּאַבְרִי
 עָרַב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת, סִלְקָא בְּדַעְתֵּיכוּ
 דְּפּוֹמָא הָוּה פְּתִיחָא מִהֵהוּא זְמַנָּא. אוּ תַנַּאי דְּאַתְנִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִהֵהוּא זְמַנָּא. לָאוּ הָכִי. וְרוּזָא הָכָא
 דְּאַתְמָסֵר לְחַפְיָמִי, דְּלֵא מִשְׁגָּחֵן לְטַפְשׁוּ דְּלַבָּא. פִּי
 הָאֶתּוֹן, דְּרַגָּא דְּאַתְנִי, הָהוּא עֲלָאָה דְּסֵטֵר נּוֹקְבִי. הָהוּא
 הָוּה דְּשִׁרְיָא עַל הָהוּא אֶתּוֹן, וּמְלִיל עֲלָה. וְכַד בְּרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַאי דְּרַגָּא, דְּאַקְרִי פִּי הָאֶתּוֹן, סֵתָם
 לֵיהּ בְּגוּ (הָאֶתּוֹן) נּוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא, וְאַסְתִּים עָלֶיהָ עַד
 הָהוּא זְמַנָּא. כַּד מָטָא הָהוּא זְמַנָּא, פְּתַח הָהוּא נּוֹקְבָא,
 וּנְפַק וְשָׂרָא עֲלָה, וּמְלִילַת.

כְּגֻוּנָא דָּא, (במדבר טז) וְתַפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ. אֶת,
 לְאַסְגָּאָה דּוּמָ"ה דְּאִיהוּ פִּי הָאָרֶץ. אֶת פִּי
 הָאֶתּוֹן (במדבר כ"ב), לְאַסְגָּאָה קַמְרִיא"ל, דְּאַקְרִי פִּי הָאֶתּוֹן.
 פִּי הַבְּאָר כְּגֻוּנָא דָּא. מֵאֵן פִּי הַבְּאָר. הָהוּא דְּרַגָּא דְּהָוָה
 מְמַנָּא עָלֶיהָ לְתַתָּא, וְאִיהוּ תַּחֲוֹת פִּי יֵי, וּמֵאֵן אִיהוּ.
 יְהִדְרִיא"ל שְׁמִיָּה. תַּלְת פּוּמִין אֵלִין, אֶתְבְּרִיאוּ עָרַב שַׁבַּת

בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. בְּשַׁעֲתָא דְקֻדְשׁ יוֹמָא סְלִקָא פֶּה דְמִמְנָא
עַל כָּל שְׂאֵר פּוּמִין, וּמֵאֵן אִיהוּ. הֵהוּא יוֹמָא דְאֶסְתִּלָּק
וְאֶתְקֻדְשׁ בְּכֻלָּא, הֵהוּא דְאֶקְרִי פִי יִי. עָרַב שַׁבַּת בֵּין
הַשְּׁמָשׁוֹת, אֲבָרוֹן שְׂאֵר פּוּמִין. אֶתְקֻדְשׁ יוֹמָא סְלִיק פּוּמָא
דְשִׁלִּיט עַל כֻּלָּא פִי יִי.

אֲדַהֲכִי, חָמוּ לְרַבִּי פְּנַחֵס דְהָוָה אֲתִי, מָטוּ לְגַבִּיָּה, אֲתָא
רַבִּי פְּנַחֵס וּנְשָׁקִיָּה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, נְשָׁקְנָא
פִי יִי, אֶתְפָּסֵם בְּבוֹסְמִין דְגִנְתָּא דִּילִיָּה. חָדוּ כְּחֻדָּא,
וַיִּתְּבוּ. כִּיּוֹן דִּיתְּבוּ פִּרְחוּ כָּל אֵינּוֹן עוֹפִין דְהָווּ עֲבָדִי
טוֹלָא, וְאֶתְבְּדְרוּ. אֶהְדֵּר רִישִׁיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְרָמָא לֹון
קָלִין וְאָמַר, עוֹפִי שְׁמִיא לִית אֲתוֹן מִשְׁגִּיחִין בִּיקְרָא
דְמַרְיִכוֹן דְקָאִים הָכָא. קִיִּימוּ, וְלֹא נִטְלוּ מִדּוּכְתִּיָּהוּ, וְלֹא
קָרִיבוּ לְגַבִּיָּהוּ. אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס אֵימָא לֹון דִּיֶּהֱכוֹן
לְאַרְחִיָּהוּ, דִּהָא לָא יֶהְבִּין לֹון רְשׁוֹ לְאַהֲדָרָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יַדְעֵנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעִי
לְמַרְחָשׁ לָן נִיסָא. עוֹפִין עוֹפִין זִילוּ לְאַרְחִיָּכוּ,
וְאָמְרוּ לְהֵהוּא דְמִמְנָא עָלִיִּכוּ, דִּהָא בְּקֻדְמִיתָא הָוָה
בְּרִשׁוּתִיָּה, וְהִשְׁתָּא לָאוּ בְרִשׁוּתִיָּה קִיִּימָא. אֲבַל סְלִיקָנָא
לִיָּה לְיוֹמָא דְטַנְרָא, כַּד סְלִיק עֵיבָא בֵּין שְׁנֵי תְקִיפִין,
וְלֹא מִתְחַבְּרָאן. אֶתְבְּדְרוּ אֵינּוֹן עוֹפִי וְאֹלוּ.

אֲדַהֲכִי, הָא תִּלְתָּ אֵילָנִין, מִתְפַּשְׁטֵן בְּעַנְפִין לְתִלְתָּ

סֹטְרִין עָלַיִיהוּ, וּמַעֲיִינָא דְמִיָּא נִבְעִין קַמֵּייהוּ. חֲדוּ פְּלֵהוּ
 חֲבַרְיָא, וְחֲדוּ רַבֵּי פְּנַחֶס וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבֵּי פְּנַחֶס
 טוֹרַח סָגִי הָוּה לְאִינוּן עוֹפִי בְּקַדְמִיתָא, וְטוֹרַח בְּעַלֵּי חַיִּים
 לָא בְּעִינָן. דִּהָא (תהלים קמה) וּרְחַמְיוּ עַל כָּל מַעֲשָׂיו כְּתִיב.
 אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, אָנָּא לָא אֶטְרַחְנָא לֹוֹן. אָבֵל אֵי קוּדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא חָס עֲלֹן לִית אָנָּן יְכַלִּין לְדַחֲיָא מִתְּנָן דִּילֵיהּ.
 יִתְבוּ תַּחֲוֹת הַהוּא אֵילָנָא, וְשָׁתוּ מִן מִיָּא, וְאֶתְהַנוּ תַּמָּן.
 פְּתַח רַבֵּי פְּנַחֶס וְאָמַר, (שיר השירים ד) מַעֲיִן גְּנִים בְּאֵר מַיִם
 חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבַנוֹן. מַעֲיִן גְּנִים, וְכִי לִית מַעֲיִין
 אֶלָּא הַהוּא מִן גְּנִים, וְהָא כַּמָּה מַעֲיִינִין טָבִין וַיִּקְרִין אִית
 בְּעַלְמָא. אֶלָּא לִית כָּל הַנָּאוֹת שׁוּיִן. אִית מַעֲיִין דְּנַפְיָק
 בְּמַדְבְּרָא, בְּאַתְרַ יְבִישָׁא, הַנָּאָה אִית לְמָאן דִּיתִיב וְשָׁתִי.
 אָבֵל מַעֲיִין גְּנִים, כַּמָּה אִיהוּ טַב וַיִּקְרָא, הַהוּא מַעֲיִין
 עֲבִיד טִיבוּ לַעֲשָׁבִין וְאִיבִין, מָאן דְּקָרִיב עָלֵיהּ אֶתְהַנִּי
 בְּכֻלָּא. אֶתְהַנִּי בְּמִיָּא, אֶתְהַנִּי בְּעֲשָׁבִין, אֶתְהַנִּי בְּאִיבִין.
 הַהוּא מַעֲיִין מִתְּעַטְרָא בְּכֻלָּא. כַּמָּה וּוּרְדִין, כַּמָּה עֲשָׁבִין
 דִּרְיַחָא סַחְרָנִיָּה, כַּמָּה יָאוֹת הַהוּא מַעֲיִין, מְשָׂאֵר מַעֲיִינִין,
 בְּאֵר מַיִם חַיִּים.

וְהָכִי אוֹקִימָנָא כְּלָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל קָאמַר, אִיהִי מַעֲיִין
 גְּנִים. מָאן גְּנִים. חָמֵשׁ גְּנִים אִית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, דְּקָא מִשְׁתַּעֲשָׂא בְּהוּ. וּמַעֲיִנָא חֲדָא
 עַל־וויייהו, דְּקָא אֲשָׁקִי לֹון, וְרוּי לֹון, טָמִיר וְגַנִּיז, וְכֻלְהוּ
 עֲבָדִין פִּירִין וְאִיבִין. גְּנָתָא חֲדָא אֵית לְתַתָּא מַנְיִיהוּ,
 וְהוּא גְּנָתָא נָטִיר סַחָרָא מְכָל סַטְרִין דְּעֵלְמָא. תַּחוּת הַאי
 גְּנָתָא, אֵית גַּנִּים אַחַרְנִין, עֲבָדִין אִיבִין לְזַנְיִיהוּ.

וְהַאי גְּנָתָא, אַתְהַפֵּךְ וְהוּי מַעֲיִן דְּאֲשָׁקִי לֹון, בְּאֵר מַיִם
 חַיִּים, כַּד אֲצַטְרִיךְ הוּי מַעֲיִן, וְכַד אֲצַטְרִיךְ הוּי

בְּאֵר, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. לָא דְאִמִּי, כַּד אַתְמַשְׁכוּן (דף ר"ב

מִיָּא מְאֵלִיִּיהוּ, לְכַד שְׂאֲבִין מִיָּא לְאֲשָׁקָא. וְנוּזְלִים (ע"א)

מִן לְבָנוֹן, מַאי נוּזְלִים. אֵלִין נוּזְלִים אַהֲדָרוּ לְמַעֲיִן, (ס"א

דְּכֻלְהוּ) כַּד נִבְעִין מִיִּין וְנוּזְלִים טְפִין לְעֵילָא (ס"א מְלַעֲיָלָא) אֵלִין

בְּתַר אֵלִין, מִיִּין מְתִיקוֹן, דְּנִפְשָׂא אֲזֵלָא אַבְתַּרְיִיהוּ. כַּף

אֵינֹון חֲמִשׁ מְקוּרִין, דְּנִפְקוּ מִן לְבָנוֹן, אַתְעַבִּידוּ נוּזְלִים

בְּהַאי מַעֲיִן. כַּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחִישׁ לָן נִיסָא בְּאַתְרַ

דָּא, קְרִינָא עַל מַעֲיִנָא דָּא קְרָא דָּא. (ס"א מַאי נוּזְלִים. אֵלִין חֲמִשׁ

מְקוּרִין דְּנִפְקוּ מִן לְבָנוֹן לְעֵילָא, אַתְעַבִּידוּ נוּזְלִים דְּכַד אַהֲדָרוּ לְמַעֲיִן, נִבְעִין מִיִּין וְנוּזְלִים טְפִין

אֵלִין בְּתַר אֵלִין מִיִּין מְתִיקוֹן, דְּנִפְשָׂא אֲזֵלָא אַבְתַּרְיִיהוּ. כַּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחִישׁ לָן נִיסָא

בְּאַתְרַ דָּא, בְּהַאי מַעֲיִן וְעַל מַעֲיִנָא דָּא קְרִינָא קְרָא דָּא.)

תּוּ פִתַח וְאָמַר, (דברים ב) כִּי תִצְוֹר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים

לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתַפְשָׂהּ וְגו', כַּמָּה טְבִין אֵינֹון אַרְחִין

וּשְׁבִילִין דְּאוּרִיִּיתָא, דְּהָא בְּכָל מְלָה וּמְלָה, אֵית כַּמָּה

עֵיטִין, כַּמָּה טְבִין לְבַנֵּי נִשָּׂא, כַּמָּה מְרַגְלָאן דְּקָא מְנַהֲרָן

לְכֹל סֹטֵר, וְלִית לֶךְ מְלָה בְּאוֹרֵייתָא, דְּלִית בָּהּ כְּמָה
 בוּצִינִין מְנַהֲרִין לְכֹל סֹטֵר. הָאִי קָרָא אִיהוּ כְּפּוּם פְּשָׁטִיָּה.
 וְאִית בֵּיהּ כְּפּוּם מְדַרְשִׁיָּה. וְאִית בֵּיהּ חֲכָמְתָא עֲלָאָה,
 לְאֻזְדַּהֲרָא לְמָאן דְּאֶצְטְרִיף. וְכָאָה חוֹלְקִיָּה מֵאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל
 בְּאוֹרֵייתָא תְּדִיר.

מֵאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בָּהּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (תהלים א) כִּי אִם בְּתוֹרַת
 יְיָ חִפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלָה, וְהָיָה כְּעֵץ.
 אֲמַאי דָּא סָמִיךְ לְדָא. אֶלָּא מֵאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא
 יוֹמָם וּלְיָלָה, לָא לִיהוּי כְּאֶעָא יְבִישָׁא, אֶלָּא כְּעֵץ שְׁתוּל
 עַל פְּלָגֵי מַיִם. מַה אֵילָן אִית בֵּיהּ שְׂרָשִׁין, וְאִית בֵּיהּ
 קְלִיפִין, וְאִית בֵּיהּ מוֹחָא, וְאִית בֵּיהּ עֲנָפִין, וְאִית בֵּיהּ
 טְרַפִּין, וְאִית בֵּיהּ פְּרָחִין, וְאִית בֵּיהּ אֵיבָא. שְׁבַעַת זֵינִין
 אֵילִין, סְלֶקִין לְשַׁבְעָה עֶשֶׂר, לְשַׁבְעֵין. אוּף מְלִין
 דְּאוֹרֵייתָא אִית בְּהוּ פְּשָׁטָא דְקָרָא. דְרָשָׁא. רְמוּז, דְקָא
 רְמִיז חֲכָמְתָא. גִּימְטְרֵיִיאוֹת. רְזִין טְמִירִין. רְזִין סְתִימִין
 אֵילִין עַל אֵילִין. פְּסוּל וְכָשֶׁר. טָמֵא וְטָהוֹר. אִיסוּר וְהִיתֵר.
 מְכָאן וְלֶהֱלָאָה, מִתְּפִשְׁטָאן עֲנָפִין לְכֹל סֹטֵר. וְהָיָה כְּעֵץ
 וְדָאִי, וְאִי לָאו, לָאו אִיהוּ חֲכָם בְּחֲכָמְתָא.

תָּא תְּזִי, כְּמָה חֲבִיבִין אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֶפִּילוּ בּוּזְמָנָא דְדִינָא תִּלְיָא
 בְּעֵלְמָא, וְאֶתִייהִיב רְשׁוֹ לְמַחְבְּלָא לְחַבְּלָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא פִּקִּיד לִיה עֲלוּוִיָּהוּ, עַל אֵינּוֹן דְּקֵא מִשְׁתְּדִלִי
בְּאוּרֵיָתָא. וְהָכִי אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּי תִצּוּר
אֶל עִיר, בְּגִין חוּבֵיהוֹן סְגִיָּאִין דְּחֻטָּאן לְקַמָּאִי, וְאֶתְחַיִּיבוּ
בְּדִינָא.

יָמִים רַבִּים, מֵאֵי רַבִּים. (תְּלַתָּא יוּמָא, דָּא בְּתַר דָּא, אֶקְרִי יָמִים רַבִּים, אוּף
הִכָּא כִּי תִצּוּר עַל עִיר, יָמִים רַבִּים) תְּלַתָּא יוּמִין, דָּא בְּתַר דָּא,
דְּאִשְׁתְּמוּדְעָא דְּבַר בְּמַתָּא. מְנַלֵּן דִּימִים רַבִּים תְּלַתָּא
יוּמִין אֵינּוֹן, דְּכֹתִיב, (ויקרא טו) וְאִשָּׁה כִּי יִזּוּב זֹבֵב דְּמָה יָמִים
רַבִּים. וְכִי יָמִים רַבִּים אֵינּוֹן. אֶלָּא תְּלַתָּא יוּמִין דָּא בְּתַר
דָּא, אֶקְרִי יָמִים רַבִּים. אוּף הָכִי כִּי תִצּוּר אֶל עִיר יָמִים
רַבִּים, תְּלַתָּא יוּמִין דָּא בְּתַר דָּא, דְּאִשְׁתְּמוּדְעָא דְּבַר
בְּמַתָּא. תָּא וְאֶפְקִיד לָךְ עַל (כָּל) בְּנֵי בֵּיתִי. לֹא תִשְׁחִית אֶת
עֲצָה, דָּא תְּלַמִּיד חָכָם דְּאִיהוּ בְּמַתָּא, דְּאִיהוּ אֵילְנָא
דְּחַיִּי, אֵילְנָא דִּיהִיב אֵיבִין.

דְּבַר אַחַר אֶת עֲצָה, הֵהוּא דִּיהִיב עֵיטָא לְמַתָּא,
לְאִשְׁתְּזָבָא מִן דִּינָא, וְאוּלִיף לֹון אֶרְחָא דִּיהִכּוֹן
בֵּה, וְעַל דָּא לֹא תִשְׁחִית אֶת עֲצָה לְנִדּוּחַ עָלִיו גְּרִזּוֹן,
לְנִדְחָא עָלִיה דִּינָא, וְלֹא לְאוּשְׁטָא עָלִיה חֲרָבָא מְלַהֲטָא,
חֲרָבָא מְשַׁנָּא, הֵהִיא דְּקֻטְלָא לְשָׂאֵר אֵינְשֵׁי דְּעֵלְמָא. כִּי
מְמַנּוּ תֹאכֵל. וְכִי הֵהוּא מְחַבְּלָא אֶכִּיל מִנֵּיה, לָא. אֶלָּא כִּי
מְמַנּוּ תֹאכֵל, הֵהִיא טְנָרָא תְּקִיפָא, הֵהִיא דְּכָל רוּחִין

תִּקְיִפִּין וְקִדְיִשִׁין נִפְקִין מִנָּה, דְּלִית הִנָּאָה וְתִיאֻבְתָּא
 לְרוּחַ קוּדְשָׁא בְּהַאי עֲלָמָא, אֶלָּא אֹרִייתָא דִּהִהוּא זַכָּאָה,
 כְּבִיכּוּל אִיהוּ מִפְּרִנְס לָהּ, וְיִהִיב לָהּ מְזוּנָא בְּהַאי עֲלָמָא,
 יִתִּיר מִכָּל קַרְבָּנִין דְּעֲלָמָא.

בְּקַרְבָּן מַה כְּתִיב. (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֶכְלֹתִי יַעֲרִי עִם דְּבִשִׁי
 אֶכְלוּ רַעִים. וּמִיּוֹמָא דְּאֶתְחַרְבַּ בִּי מִקְדִּשָׁא,
 וּבִטְלוּ קַרְבָּנִין, לִית לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא אִינּוּן
 מְלִין דְּאֹרִייתָא, וְאֹרִייתָא דְּאֶתְחַדְשָׁא בְּפוּמִיָּה, בְּגִין כֶּף
 כִּי מִמְּנֹו תֹאכֵל, וְלִית לָהּ מְזוּנָא בְּהַאי עֲלָמָא, אֶלָּא
 מִמְּנֹו, וּמֵאִינּוּן דְּכּוּוּתִיָּה. וְכִיּוֹן דְּמִמְּנֹו תֹאכֵל, וְאִיהוּ זֶן
 לָהּ, אוּתוּ לֹא תִכְרוּת, הוּי (טְמִיר) זֶהִיר בֵּיהּ, דְּלֹא תִקְרַב
 בֵּיהּ.

כִּי הָאָדָם (דף ר"ב ע"ב) עֵץ הַשָּׁדֶה, דָּא אֶקְרִי אָדָם דְּאֶשְׁתְּמוּדַע
 עֵילָא וְתַתָּא. עֵץ הַשָּׁדֶה, אֵילָנָא רַבְרָבָא וְתִקְיָף
 דִּהִהוּא (בראשית כז) שָׁדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוּ יִי. (דָּא) סְמִיךְ עֲלֵיהּ,
 אֵילָן דְּאֶשְׁתְּמוּדַע לְהִהוּא שָׁדֶה תְּדִיר. לְבָא מִפְּנִיךְ
 בְּמַצוֹר, מְלָה דָּא אֶהְדֵּר לְרִישָׁא דְּקָרָא, דְּכְתִיב לֹא
 תִשְׁחִית אֶת עֵצָה, הִהוּא דִּיהִיב לֹון עֵיטָא, וְאֶתְקִין
 לְמַתָּא, לְבָא מִפְּנִיךְ בְּמַצוֹר, אִיהוּ יְהִיב לֹון עֵיטָא,
 לְאֶתְקִנָּא וּלְאֶהְדֵּרָא בְּתִיּוּבְתָא, וְאֶתְקִין לִיהּ מָאִנִּי זִינִין,
 בּוּקִינְס וְשׁוּפְרִין. לְבָא מִפְּנִיךְ, מָאִי לְבָא מִפְּנִיךְ. לְבָא

לְקַמְּאֵי, וְלֹא־עֲלָא מִפְּנֵיךָ. מִקְמֵי דְחִילוֹ דִּילָךְ. בְּמִצּוֹר,
 בְּאַתְרֵי דְעֲלָאִין וְתַתְּאִין לָא יְכֻלִין לְאַעְלָא תַמְּן. וּמֵאֵן
 אִיהוּ. דְּרָגָא דְבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה עָאֲלִין תַמְּן, וּמֵאֵן אִיהוּ.
 תְּשׁוּבָה. דָּא אִיהוּ מִצּוֹר, אַתְרֵי תַקִּיפָא, וְטַנְרָא תַקִּיפָא.
 וְכִיוּן דְּעֵיטָא דָּא נְטֻלִין, אָנָּא מְכַפֵּר לְחֻבֵּייהוּ וְאֶתְקַבְּלָן
 בְּרַעוּא לְקַמְּאֵי. וְכֹל דָּא פְּקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 עַל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא. בְּגִין כֶּךָ זַכָּאִין אֵינּוֹן
 דְּקָא מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא, אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא
 אֵינּוֹן אֵילָנִין רַבְרַבִּין בְּהֵאֵי עֲלֵמָא.

חֲמוּ, מַה עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְנִטְע אֵילָנִין אֵילָנִין,
 זַכָּאָה אֲרַחָא דָּא, וְלֹא דֵי אֵילָנָא חֲדָא, אֶלָּא
 תַלְתָּא אֵילָנִין רַבְרַבִּין, פְּרִיסָן עַנְפִין לְכֹל סֵטֶר, עֶבֶד לָן
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. יְהֵא רַעוּא קַמֵּי שְׂמִיָּא, דְּלֹא יִתְעַדוּן
 לְעֵלְמָא אֵילָנִין אֵלִין, וְדָא מְעֵינָא, מֵאַתְרֵי דָּא וְעַד יוּמָא
 קַיְיִמִין תַמְּן, וְהֵהוּא מְעֵינָא דְמִיָּא. וְקִרְאָן לֹון בְּנֵי נְשָׂא,

נְצִיבוּ דְרַבֵּי פִנְחָס בֶּן יֵאִיר. (ע"ב) (חסר וזהו)

פִּתְחָ רַבֵּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית לג) וַיֵּשֶׂא אֶת עֵינָיו וַיִּרְא
 אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָךְ וַיֹּאמֶר
 הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדְּךָ. תָּא חֲזִי, הֵהוּא רִשְׁע
 דְּעֵשׂוֹ, יְהִיב עֵינָיו לְעֵינָא עַל נְשִׁין, וּבְגִינִיה אֶתְקִין
 תִּיקוּנוֹי. יַעֲקֹב, שׁוּי שְׂפָחוֹת בְּקַדְמֵיתָא, וּבְנִיהוֹן לְבַתֵּר,

דְּחָשִׁיבוּ יִתִּיר. לֹאֵה אֲבַתְרֵייהוּ, וּבְנֵהָא לְבַתֵּר. לְבַתֵּר
 יוֹסֵף, וּבַתְּרָה רַחֵל, וְהוּא עֶבֶר לְפָנֵיהֶם.

כִּד סִגִּידוּ כְּלָחוֹן, מֵה כְּתִיב. (בראשית לג) וַתִּגְשֶׁנָּה הַשְּׂפָחוֹת
 הַנָּה וַיִּלְדִּיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוֶינָן. וּלְבַתֵּר כְּתִיב, וַתִּגַּשׁ גַּם
 לֹאֵה וַיִּלְדֶּיהָ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרַחֵל וְגו'. וְהָא
 יוֹסֵף לְבַתְרֵייתָא הוּוה, וְרַחֵל לְקַמִּיָּה. אֵלָא בְּרָא טָבָא,
 בְּרָא רַחִימָא, צְדִיקָא דְעֵלְמָא, יוֹסֵף, כִּיּוֹן דְּחַמָּא עֵינֵיה
 דְּהוּא רָשָׁע מִסְתַּכֵּל בְּנָשִׁין, דְּחִיל עַל אַמִּיָּה, נְפִיק
 מֵאַבְתְּרָה, וּפְרִישׁ דְּרוּעוּי וְגוּפִיָּה, וְכִסִּי עֲלָהּ, בְּגִין דְּלֹא
 יִתֵּן הוּוּא רָשָׁע עֵינֹי בְּאַמִּיָּה. כִּמָּה אַתְסִגִּי, שִׁית אֲמִין
 לְכָל סֵטֶר, וְחַפָּא עֲלָהּ, וְלֹא יִכִּיל עֵינֵיה דְּהוּוּא רָשָׁע
 לְשַׁלְטָאָה עֲלָהּ.

כְּגוּוֹנָא דָּא, וַיִּשָּׂא בְּלָעָם אֶת עֵינָיו, עֵינֹו כְּתִיב, הוּוּא
 עֵינָא בִּישָׂא (תְּרִין עֵינִין הוּוּ זְקִיף, אֵלָא בְּשַׁעְתָּא) דְּבַעָא
 לְאַסְתַּכְּלָא עֲלֵייהוּ. וַיִּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל שׁוֹכֵן לְשַׁבְּטֵיו. מַהוּ
 שׁוֹכֵן לְשַׁבְּטֵיו. אֵלָא שְׁבֻטָּא דִּיוֹסֵף הוּוה תַּמָּן, וְשְׁבֻטָּא
 דְּבְנֵימִין. שְׁבֻטָּא דִּיוֹסֵף, דְּלֹא שְׁלֻטָּא בְּהוּ עֵינָא בִּישָׂא,
 דְּכְתִיב, (בראשית מט) בֵּן פּוֹרְתַת יוֹסֵף. מֵאן בֵּן פּוֹרְתַת. דְּאַתְסִגִּי
 לְכַסָּאָה עַל אַמִּיָּה. בֵּן פּוֹרְתַת עֲלֵי עֵין, דְּלֹא שְׁלֻטָּא בֵּיה
 עֵינָא בִּישָׂא. שְׁבֻטָּא דְּבְנֵימִין, דְּכְתִיב בֵּיה (דברים לג) וַיִּבִּין
 כְּתִפּוֹ שָׁכֵן. וְכְתִיב (דברים לג) יִשְׁכּוֹן לְבַטָּח. מֵאֵי לְבַטָּח.

דָּלָא דְחִיל מְעִינָא בִישָׂא, וְלֹא דְחִיל מִפְּגָעִין בִּישִׁין.
 אֲמַר הֵהוּא רְשָׁע, אֲנָא אֲעֵבֵר שׁוּרָה דָּא, דָּלָא אֲתִקְיִים,
 וְאֲנָא אֲסַתְּכֵל כַּדְקָא יָאוּת. רְחֵל הֵוֹת תַּמָּן, חֲמָאֵת
 דְּעִינָא דֵההוּא רְשָׁע מְשַׁנָּא לְאַבְאֲשָׂא, מַה עֵבַדְת. נִפְקַת
 וּפְרִישֵׁת גְּדַפְהָא עַלִּיהוּ, וְחֲפָאֵת עַל בְּרָהָא. הֲדָא הוּא
 דְכִתִּיב וַיִּשָּׂא בַלְעָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן
 דְּחֲמָא רוּחַ דְּקוּדְשָׁא, עֵינָא מְשַׁנָּא, מִיַּד וְתַהֵי עָלְיוּ רוּחַ
 אֱלֹהִים. עַל מֵאֵן. עַל יִשְׂרָאֵל. דְּפְרִישׁ גְּדַפּוּי, וְחֲפָא
 עַלִּיהוֹן. וּמִיַּד תָּב הֵהוּא רְשָׁע לְאַחֲוֵרָא.

בְּקַדְמִיתָא בְּרָא חֲפָא עַל אַמְיָה. וְהִשְׁתָּא אִימָא חֲפָאֵת
 עַל בְּרָא. אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהֵיא
 שְׁעָתָא דְחֲפָא אִיהוּ עַל רְחֵל אַמְיָה, דָּלָא יִשְׁלוּט עֵינָא
 דֵההוּא רְשָׁע עָלָה, חֲיִיךְ, בְּשְׁעָתָא דְיִיתִי עֵינָא בִישָׂא
 אַחֲרָא לְאַסְתְּכֵלָא עַל בְּנֵךְ וְעַל בְּנֵי, אַמְךָ תַּחֲפִי עַלִּיהוּ.
 אֲתָ חֲפִית עַל אַמְךָ, אַמְךָ תַּחֲפִי עַלִּיהוּ. אֲתָ חֲפִית עַל
 אַמְךָ, אַמְךָ תַּחֲפִי עֲלֶךְ.

וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת הַנָּשִׁים. הַאי קָרָא, בְּרוּזָא
 דְּחֲכַמְתָּא אַתְמַר, בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי, דְּבַנֵּי עֲלָמָא
 קִיַּיְמִי בְּדִינָא, וַיִּשְׂרָאֵל תִּיַּיְבִין בְּתִיּוּבְתָא קַמִּי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, לְכַפְרָא עַל חוּבֵייהוּ. וְהֵהוּא מְקַטְרְגָא קִיַּיְמָא
 עַלִּיהוּ, דְּחָשִׁיב לְאוּבְדָא לּוֹן עַל חוּבֵייהוּ, שְׁלַחֵי לֵיהּ

הַהוּא דוֹרוּנָא, וּכְדִין כְּתִיב, (בראשית לג) כִּי אָמַר אֲכַפְּרָה
פָּנָיו בַּמִּנְחָה הַהוֹלֶכֶת לְפָנָיו. לְבַתֵּר דְּמִקְבֵּל הַהוּא
מְקַטְרָגָא לְהַהוּא דוֹרוּנָא, אֶתְהַפֵּךְ לְהוּ סַנְיָגוּרָא.

זְקִיף וְחָמֵי לֹון לְיִשְׂרָאֵל, כְּלָהוּ מִתְעַנְּן בְּתַעֲנִיתָא, יַחְפִּי
רְגֵלִין. חָמֵי נָשִׁין, חָמֵי יַנּוּקִין, כְּלָהוּ בְּתַעֲנִיתָא,
כְּלָהוּ (דף ר"ג ע"א) נְקִיִּים בְּנִקְיוֹ. וַיֹּאמֶר מִי אֱלֹהֵ לָךְ. שְׁמָא
קַדִּישָׁא לָךְ. מִי אֱלֹהֵ לָךְ. שְׁאִיל עַל יַנּוּקֵי, וְאָמַר הִילְדִים
אֲשֶׁר חֲנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדְּךָ. וְכִי אֲמַאי אֲצִטְרִיךְ לְאַתְבָּא
לִיָּה כְּלוּם. אֵלָא פִּיּוֹן דְּמִקְבֵּל הַהוּא שׁוֹחַד, אֶתְהַפֵּךְ לְהוּ
סַנְיָגוּר. זְקִיף עֵינָיו, וְחָמֵי לֹון לְיִשְׂרָאֵל כְּגוּוּנָא דָּא,
חָשִׁיב דְּבַגִּין דְּחִילוֹ דִּילִיָּה אֵינּוֹן קִיִּימִין כְּךָ.

שְׁאִיל עַל יַנּוּקֵי, וְאָמַר מִי אֱלֹהֵ לָךְ. (וְאָמַר בְּאוֹרַח סְתִים הִילְדִים)
מַהוּ מִי אֱלֹהֵ לָךְ. אֵלָא אָמַר, תִּינַח אֶתוֹן דְּחַבְתוֹן
קָמֵי מְלָכָא. אַבְל אֵלִין יַנּוּקֵי, אֲמַאי קִיִּימִין הָכִי, מִי אֱלֹהֵ
לָךְ. וַיֹּאמֶר הִילְדִים, רוּחַ קְדֻשָׁא אָמַר, וְעַל דָּא זְקִיף
טַעֲמָא. וַיֹּאמֶר הִילְדִים. בְּאַרְח סְתִים אֲשֶׁר חֲנַן אֱלֹהִים אֶת
עַבְדְּךָ, וְכִי רוּחַ הַקְּדוֹשׁ אָמַר אֶת עַבְדְּךָ. אֵלָא רוּחַ קְדֻשָׁא
אָמַר, אֵלִין אֵינּוֹן יַנּוּקֵי דְלָא חָאבוּ, וְלָא טַעֲיִמוּ טַעֲמָא
דְּחַטָּאָה, וּמְסַר לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּידָא דְּהַהוּא
מְמַנָּא דִּילָךְ, וְקַטִּיל לֹון בְּלָא חוּבָא, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (קהלת
ד) וּמִיד עוֹשְׁקֵיהֶם כָּח. וְדָא הוּא אֶת עַבְדְּךָ.

כִּיּוֹן דְשָׁמַע מֵאִינוֹן יַנוּקֵי, מִיַּד סְלִיק לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא, וְאָמַר, מָאֲרִיָּה דְעֶלְמָא, כָּל אֲרַחָךְ בְּדִינָא
 דְקָשׁוּט, וְאִי דִינָא שְׂרִיא עַל יִשְׂרָאֵל בְּגִין חוּבֵיהוֹן אִיהוּ,
 יַנוּקִין דְלֵהוֹן דְלֵא חָאבוּ לְקַמְךָ, אֲמַאי מִסֶּרֶת לֹון לְקַטְלָא
 לֹון בְּלֵא חוּבָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא נְטִיל מְלוּי בְּכַף, וְחַס
 עֲלֵייהוּ. וְהֵיא שְׁעֵתָא, לָא הוּי אֲסַפְרָא בְּתִינוּקוֹת.

וְהֵהוּא מְקַטְרְגָא נְטִיל קִנְאָה מֵהֵהוּא מְמַנָּא דְתַחֲוֹת יְדִיהָ.
 אָמַר, וְכִי לִי יִהְיֶב קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אִינוֹן
 דְמַתְּלַבְשָׁן בְּחֻטְאִין וְחוּבִין, וְלֵהֵהוּא מְמַנָּא דִילִי מִסֶּר
 יַנוּקִין בְּלֵא חוּבָא, דְלֵא טַעֲמוֹן טַעֲמָא דְחוּבָה. מִיַּד אֲזַל
 לְאַפְקָא לֹון מִתַּחֲוֹת יְדִיהָ, וְלֵא יִשְׁלוּט בְּהוּ. וְעַל דָּא
 אֲקַדִּים לִיהָ וְאָמַר לִיהָ, הִילְדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת
 עַבְדְּךָ. לֵהֵהוּא עַבְדְּךָ, בְּלֵא חוּבָא וּבְלֵא חֲטָאָה. וּבְגִין
 דְלֵא יְהֵא שְׁבַחָא לְמִמְנָא דִילִיהָ יִתִּיר מִנִּיהָ, בְּעָא לְאַפְקָא
 לֹון מִן יְדוּי.

כִּד סְלִקִין צְלוֹתִין דִּישְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָּא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא, מַה פְּתִיב (בראשית לג) וְהוּא עֵבֶר לְפָנֵיהֶם. הָא רוּחַ
 קוּדְשָׁא אֲעֵבֶר לְקַמֵּיהוּ, (בְּמַה דָּאֵת אָמַר (מִיכָה ב) וַיַּעֲבוֹר מִלְּכָם
 לְפָנֵיהֶם) וְהוּא וְדָאִי עֵבֶר לְפָנֵיהֶם. וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֶרְצָה שְׁבַע
 פְּעָמִים, רוּחַ קוּדְשָׁא, אֲזַעֵר גְּרַמִּיהָ לְגַבֵּי עֵילָא ז' וּמְנִין,
 לְגַבֵּי ז' דְרָגִין עֲלָאִין דְעֲלִיהָ, וְאַקְטִין גְּרַמִּיהָ, לְאַכְלָלָא

לֹון עֲמִיָּה כָּל חֵד וְחֵד. עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אַחִיו, לְהֵהוּא דִרְגָא
 דִּרְחֵמִי, דְּהָא בִּין וּבֵת אִינּוּן. בִּין, (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי
 יִשְׂרָאֵל. בֵּת, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. רוּחַ קוּדְשָׁא עֲבִיד אֲזַעִירוּ
 דִּגְרָמִיָּה, עַד גִּשְׁתּוֹ.

כִּיּוֹן דְּמָטָא לְגַבִּיָּה, תָּבַע מִינֵיהּ, וְאוֹדַע לֵיהּ צַעֲרָא
 דְּבְנֵייהוּ לְתַתָּא. וְתִרְוּיֵיהוּ עָאֲלִין לְהִיכְלָא טְמִירָא
 גְּנִיזָא דִּיּוֹם הַכְּפוּרִים, אִימָא דְלֵהוֹן, וְתַבְעִין עַל יִשְׂרָאֵל
 לְכַפֵּרָא לֹון, כְּדִין כְּתִיב (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם
 לְטַהַר אֶתְכֶם וְגו'. אַכְפֵּר עֲלֵיכֶם לָא כְּתִיב, אֱלֹא יִכַּפֵּר
 עֲלֵיכֶם.

וְהִשְׁתָּא הַיְלָדִים, אֲלִין חֲפִימִין דְּהֶכָא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 יֵהֵב לֹון רְזִין דְּאוּרִיָּתָא, לְאַתְעֶטְרָא בְּהוּ,
 וְלֹא שְׁתַּכְלָלָא (ב"א וּלְאַשְׁתְּדִלָא) בְּהוּ. עֵינָא בִישָׂא לָא שְׁלֹטָא
 עֲלֵייהוּ, בְּגִין עֵינָא טְבָא, רוּחַ קוּדְשָׁא דְרַבִּי פְּנַחֶס,
 דְּשָׂרְיָא עֲלֵייהוּ. אַתָּא רַבִּי פְּנַחֶס וּנְשָׁקִיָּה. אָמַר, אֱלִמְלָא
 לָא אֲתִינָא אַרְחָא דָא, אֱלֹא לְמִשְׁמַע מְלִין אֲלִין, דִּי לִי.
 זַכָּאָה אַרְחָא דָא דְאַתִּינָא לְגַבִּיָּה.

וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הֶכָא, דְאַסְתָּכֶם עֲמָנָא. וְלֹא דִי
 אִילָנָא חֵד, אֱלֹא תִלְת. אָבַל מְעֵינָא דָא,
 דִּיּוֹקְנָא עֲלָאָה הוּא, לְגַבִּיָּה הֵהוּא מְעֵינָא דְטְמִיר וְגְנִיזוּ.
 תִלְת אִילָנִין אֲלִין, תִלְת אַרְזִין אִינּוּן, דְאַקְרוּן אַרְזֵי

לְבָנוֹן. וְאֵינּוֹן דְּיוֹקְנָא דְתַלְתַּת אֵילָנִין רַבְרַבִּין, רְזָא
 דְאִבְהֵן. (ס"א דְאִסְתַּבֵּם עִמָּנָא. מְעֵינָא דָא, דְּיוֹקְנָא דְהַהוּא מְעֵינָא עֵינָא עֲלָאָה דְטַמִּיר

וּגְנִיזוּ. תַּלְתַּת אֵילָנִין אֵלִין אֵינּוֹן דְּיוֹקְנָא דְתַלְתַּת אֵילָנִין רַבְרַבִּין, רְזָא דְאִבְהֵן.) זַכָּאָה

חֹלְקָנָא בְּהֵיא שְׁעֵתָא.

אַרְכִּינוּ אֵילָנִין, חַד עַל רִישֵׁיהּ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְחַד עַל
 רִישֵׁיהּ דְרַבִּי פְּנַחֵס, וְחַד עַל רִישֵׁיהּ דְרַבִּי
 אֶלְעָזָר. אֶתְפֹּשְׁטוּ עֲנַפִּין, לְכֹל סֵטֵר, עַל רִישֵׁיהוֹן
 דְחִבְרֵיָא, בְּכָה (נ"א חֲדִי) רַבִּי פְּנַחֵס וְאָמַר, זַכָּאָה חֹלְקֵי
 וְזַכָּאִין עֵינֵי דְחִמָּאן כֹּף. וְלֹא עַל דִּידָךְ וְעַל דִּידי חֲדֵינָא
 בְּלַחֲוֵדֵייהוּ, אֶלָּא עַל רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַנָּא קָא חֲדֵינָא,
 דְחָשִׁיב אִיהוּ קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא כְּחַד מִיָּנָן. קָם וּנְשַׁקֵּיה.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר קוּם בְּקִיּוּמָךְ, וְאִמָּא לְקָמִי
 מֵאַרְךְ מַלְיִן דִּילֵיהּ. קָם רַבִּי אֶלְעָזָר.

(דף ר"ג ע"ב)

פְּתַח וְאָמַר (מִיכָה ו) עֲמִי זָכַר נָא מַה יַעֲזֵן בְּלָק מִלֶּךְ מוֹאָב
 וְגו'. עֲמִי, כַּמָּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲבָא רַחֲמָן עַל
 בְּנוֹי, אֶף עַל גַּב דְּחָאבוּ גַבִּיהּ, כָּל מְלוֹי בְּרַחֲמֵמוּ
 לְגַבִּייהוּ, כַּאֲבָא לְגַבִּי בְרִיהּ. חֲטִי בְרִיהּ לְגַבִּי אָבוֹי, אֶלְקֵי
 לֵיהּ, כָּל כֹּף דְאֶלְקֵי לֵיהּ לָא תָב מֵאַרְחִייהּ, נְזִיף בֵּיהּ
 בְּמַלְיִן וְלֹא קַבִּיל. אָמַר אָבוֹי, לָא בְעֵינָא לְמַעַבְדַּ לְבָרִי
 כַּמָּה דְעַבְדָּנָא עַד יוּמָא. אֵלוּ אֶלְקֵייהּ יְהֵא חֲשִׁישׁ